

Μεταϊμπρεσιονισμός

Ο Μετα - Ιμπρεσιονισμός αποτελεί καλλιτεχνικό ρεύμα που αναπτύχθηκε περί τα τέλη του 19ου αιώνα, αμέσως μετά το κίνημα του Ιμπρεσιονισμού, του οποίου αποτέλεσε κατά κάποιο τρόπο προέκταση.

Οι μεταϊμπρεσιονιστές ζωγράφοι εξακολουθούν να διατηρούν τις τεχνικές του Ιμπρεσιονισμού, ωστόσο επιδιώκουν να προσδώσουν μεγαλύτερο συναισθηματισμό στα έργα τους. Αν και πραγματοποιούσαν συλλογικές εκθέσεις, ουδέποτε αποτέλεσαν μια συμπαγή ομάδα με κοινό τόπο.

Ο Γάλλος ζωγράφος **Πολ Σεζάν** θεωρείται από τους πρωτοπόρους της μοντέρνας τέχνης. Το ενδιαφέρον του δεν ήταν η αναπαράσταση των αντικειμένων αυτών καθεαυτά, αλλά η χρησιμοποίησή τους ως μέσων πειραματισμού με το σχήμα, το φως και το χρώμα. Στόχος του ήταν να οργανώσει ό,τι έβλεπε στη φύση σύμφωνα με τις γεωμετρικές φόρμες (τον κύβον, τον κύλινδρο και τη σφαίρα). Η τεχνική του θεωρείται αυθεντική και είναι αναγνωρίσιμη. Τα

έργα του, απαλλαγμένα από έντονα συναισθήματα, είναι ισορροπημένα και στερεά. Ο Σεζάν «έχτισε» τους πίνακές του με μεγάλη υπομονή, τοποθετώντας τα χρώματά του με πινελιές τη μία δίπλα στην άλλη, χωρίς να τα αναμειγνύει. Από το 1890 και έπειτα, ο σύνθετος τρόπος δουλειάς του επηρέασε σχεδόν κάθε πρωτοποριακό κίνημα στη ζωγραφική, συμπεριλαμβανομένων του κυβισμού και της αφηρημένης τέχνης.

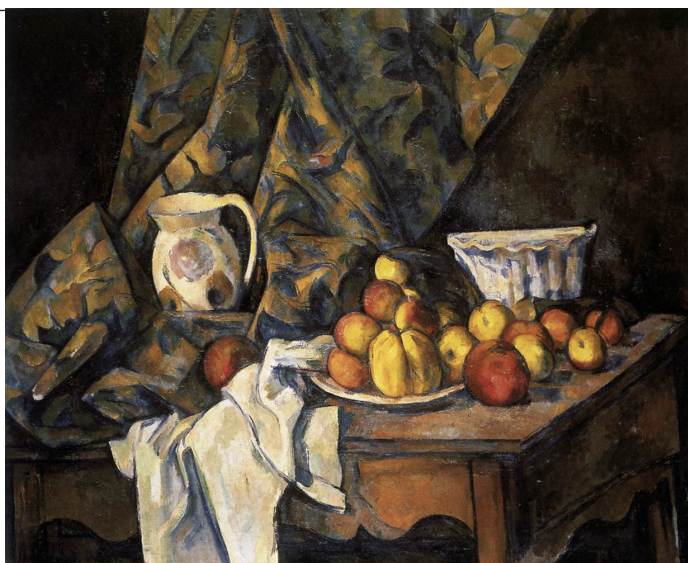
Σεζάν

Νεκρή Φύση με μήλα και ροδάκινα 1905

λάδι σε μουσαμά, 81 εκ × 100.5 εκ

Εδώ βλέπουμε μια νεκρή φύση με φρούτα, μήλα και ροδάκινα, ένα πιάτο, μια πήλινη φρουτιέρα, και μια κανάτα. Υπάρχει στο κέντρο ένα άσπρο ρούχο ενώ από πάνω κατεβαίνει ένα πλούσιο εμπριμέ ρούχο που καταλαμβάνει σχεδόν το μισό επάνω μέρος του πίνακα. Κάτω δεξιά φαίνεται το τραπέζι.

Το έργο δεν αποτελεί φωτογραφική αναπαράσταση, δεν είναι νατουραλιστικό. Αντίθετα, έχουν αφαιρεθεί οι πολλές λεπτομέρειες, στο σχέδιό του δεν υπάρχει η συμβατική ακρίβεια, οι φόρμες χτίζονται με φαρδιές, καθαρές πινελιές, χρησιμοποιείται πηχτό χρώμα στα φρούτα και αραιωμένο στο φόντο. Κυριαρχούν καθαρά γεωμετρικά σχήματα, όπως οι σφαίρες των φρούτων και μικρά ή μεγάλα τρίγωνα στο φόντο. Το εμπριμέ ύφασμα αναπαριστάνεται σχηματικά και χωρίς λεπτομέρειες. Τα αντικείμενα αποδίδονται το ίδιο χωρίς ιδιαίτερη διαφορά στην υφή. Υπάρχουν έντονες χρωματικές αντιθέσεις όπως επίσης και το στοιχείο του περιγράμματος που είναι εμφανές σχεδόν παντού.

Παρόλο που τα πράγματα φαίνονται ριγμένα τυχαία στο χώρο, εντούτοις όλη η σύνθεση είναι αποτέλεσμα μια προσεχτικής και λεπτομερούς μελέτης των ισορροπιών, των όγκων των διαστάσεων και των χρωμάτων. Κάθε στοιχείο είναι τοποθετημένο με τρόπο ώστε να υπηρετεί, σε τελική ανάλυση, τις ανάγκες της σύνθεσης και της ίδιας της Τέχνης κατ'επέκταση.

Σεζάν

Το βουνό του Σεν Βικτουάρ 1904-1906

Το Mont Sainte-Victoire είναι βουνό στη νότια Γαλλία, ορατό από την πόλη του Σεζάν, την Aix-en-Provence. Το ζωγράφησε πολλές φορές.

Σε επιστολή προς τον Émile Zola της 14ης Απριλίου 1878, ο Cézanne θαυμάζει το Μον Σεντ-Βικτουάρ το οποίο είδε από το τρένο ενώ περνούσε από την κοιλάδα του ποταμού Arc, ως “ωραίο μοτίβο” και την ίδια χρονιά, άρχισε τη σειρά από έργα που απεικονίζουν αυτό το βουνό. Ο Σεζάν είναι ειδικός στην γεωμετρική ανάλυση για να περιγράψει τη φύση και χρησιμοποιεί διαφορετικές αποχρώσεις για να αποδώσει το βάθος των όγκων.

Μετ αιμπρεσιονισμός

Σερά

Κυριακάτικο απόγευμα στο νησί του Γκραν Ζατ
1884-1886, 308 εκ × 207 εκ

Ο Σερά σ' αυτό το έργο του, το οποίο θεωρείται ένα από τα πιο αξιόλογα του 19ου αιώνα, δούλεψε με καινοτόμους τεχνικές για την εποχή του.

Σε έναν μεγάλο καμβά ο καλλιτέχνης απεικόνισε κατοίκους της πόλης να περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους στο πάρκο, στο νησί Γκραντ Ζατ του ποταμού Σηκουάνα, ένα ηλιόλουστο κυριακάτικο απόγευμα. Βλέπουμε ανθρώπους να περπατούν κάτω από τα δέντρα σε ζευγάρια, με την οικογένεια ή με τα παιδιά τους, να ξεκουράζονται, να κάνουν βαρκάδα, να ψαρεύουν. Ο Σερά απεικόνισε τη μεσαία αστική τάξη του Παρισιού, ένα θέμα που αναπαριστούσαν συχνά οι ιμπρεσιονιστές ζωγράφοι. Αυτό που μας κάνει εντύπωση στον πίνακα είναι ότι οι άνθρωποι, στον δημόσιο αυτόν χώρο, δεν επικοινωνούν μεταξύ τους, οι ανθρώπινες φιγούρες είναι στατικές, μοιάζουν «παγωμένες» στον χρόνο, παραδομένες στις σκέψεις τους.

Οι παραδοσιακές ζωγραφικές αξίες, όπως η προοπτική, το σχέδιο και η αρμονική σύνθεση, δεν αναιρούνται από τον Σερά, παρά την καινοτόμο τεχνική που χρησιμοποιεί. Όλα υπόκεινται σε αυστηρούς κανόνες, υπάρχει ισορροπία και τίποτα δεν είναι τυχαίο.

Ο Σερά επικεντρώθηκε και μελέτησε ζητήματα όπως το φως, το χρώμα και η φόρμα. Προσπάθησε να εφαρμόσει μια νεοανακαλυφθείσα οπτική τεχνική και τις χρωματικές θεωρίες για να αποδώσει το θέμα του. Χωρίς να χρησιμοποιήσει περιγράμματα, παρέθεσε μικρές και ακριβείς πινελιές-κουκκίδες (όπως ένα ψηφιδωτό) διαφορετικού χρώματος, τη μία κοντά στην άλλη, στην κατάλληλη θέση, έτσι ώστε να αναμειγνύονται οπτικά, όταν ο θεατής βλέπει το έργο από απόσταση. Επισκέφθηκε το νησί Γκραντ Ζατ πολλές φορές, έκανε 23 προσχέδια και 38 σπουδές λαδιού, έτσι ώστε να τελειοποιήσει τις μορφές και να προετοιμάσει με τάξη το τελικό του έργο.

Βίνσεντ Βαν Γκόγκ
Το Νυχτερινό καφενείο,
1888, λάδι σε μουσαμά
72.4 εκ × 92.1 εκ

Σε έργα όπως το Νυχτερινό καφενείο (1888) η βασανισμένη ευαισθησία του καλλιτέχνη, η αίσθηση αστάθειας και ανασφάλειας, η συνεχής αγωνία αποδίδονται με τις έντονες αντιθέσεις του κόκκινου, του πράσινου και του κίτρινου. Η άδεια καρέκλα σε πρώτο πλάνο, ένα επαναλαμβανόμενο στοιχείο στην τέχνη του, δημιουργεί ένα αίσθημα απομόνωσης, μοναξιάς. Ο χώρος είναι ζωγραφισμένος με μια προοπτική που προκαλεί ίλιγγο και μοιάζει να παραμορφώνει το ξύλινο πάτωμα και το εγκαταλελειμμένο τραπέζι του μπιλιάρδου με τα σκούρα περιγράμματα που βρίσκεται στο κέντρο. Το σχέδιο είναι ακατέργαστο σχεδόν αυτόματο. Οι κόκκινοι τοίχοι με τα ενοχλητικά φώτα δημιουργούν μια ατμόσφαιρα που κάθε άλλο θυμίζει καφενείο, χώρο αναψυχής. Τα άδεια τραπέζια είναι γεμάτα μπουκάλια ενώ παρουσιάζονται άδεια τα τραπέζια

στα οποία κάθεται κόσμος. Ένα στοιχείο που εντείνει τα αισθήματα εγκατάλειψης και μελαγχολίας. Ο καθρέφτης, απαραίτητο στοιχείο στα καφενεία της εποχής εκείνης, αντανακλά ακόμα πιο παραμορφωμένες – αφηρημένες φόρμες. Το σκούρο ρολόι στον απέναντι τοίχο μοιάζει περισσότερο σαν απειλή. Σαν υπενθύμιση ενός χρόνου που περνά και ενός τέλους που έρχεται.

Μετ αιμπρεσιονισμός

Τουλούζ-Λοτρέκ

Η Ζαν Αβρίλ στο Ζαρντέν ντε Παρί
1893

Λιθογραφία 129.1 εκ X 93.5 εκ

Ο Τουλούζ-Λοτρέκ σημαδεύτηκε από την παιδική του ηλικία πέφτοντας από το άλογο, που του δημιούργησε σοβαρά προβλήματα έτσι ώστε να μην αναπτυχθούν τα πόδια του και να έχει ύψος μόλις 1.50 μ. Σε όλο το έργο του εξυμνεί τη χαρά της ζωής, που δεν μπορεί να γευτεί αλλιώς εξαιτίας της αναπηρίας του, σχεδόν σαν μια ρεβάνς της άδικης μοίρας του. Εκφράζεται μέσα από το μυαλό του και το πινέλο του και η ζωή του αποκαλύπτεται από τις εικόνες του θεάτρου και του τσίρκου, των καμπαρέ και των οίκων ανοχής που αποτελούν μέρος της. Χάρη στη συνθετική δύναμη και την εκπληκτική κίνηση του σχεδίου του θεωρείται ένας από τους πατέρες της σύγχρονης αφίσας.

Στο συγκεκριμένο έργο, με εμφανή την επιρροή ιαπωνικών λιθογραφιών (χρήση επίπεδων χρωμάτων και σχέδια σιλουέτας χωρίς όγκο) ο Λωτρέκ επιδίδεται στη νέα του δραστηριότητα του δημιουργού αφισών μέσα από τη χρήση της καινούργιας λιθογραφικής τεχνικής. Τρία χρώματα, κόκκινο, κίτρινο και γκρι, αξιοποιούνται από το μαύρο και το λευκό. Ο θεατής τοποθετείται στην ορχήστρα του καμπαρέ πίσω από το μανίκι του κοντραμπάσου να παρακολουθεί την Ζαν Αβρίλ να χορεύει καν-καν.

Μεταϊμπρεσιονισμός

Ο **Πωλ Γκωγκέν** (γαλλικά: Eugène Henri Paul Gauguin, Παρίσι, 7 Ιουνίου 1848 – Νήσοι Μαρκέζας, 8 Μαΐου 1903) ήταν σημαντικός Γάλλος ζωγράφος, εκπρόσωπος του ρεύματος του μεταϊμπρεσιονισμού και έντονα πειραματικός καλλιτέχνης που επηρέασε τα ρεύματα της μοντέρνας τέχνης.

Απογοητευμένος από τη Γαλλία, ο Γκωγκέν εγκατέλειψε την Ευρώπη το 1891, για να ταξιδέψει στην Πολυνησία, αναζητώντας μια πιο απλή και στοιχειώδη κοινωνία. Αρχικά εγκαταστάθηκε στην Ταϊτή και αργότερα στις νήσους Μαρκέζας. Εκεί πέρασε σχεδόν όλη την υπόλοιπη ζωή του,

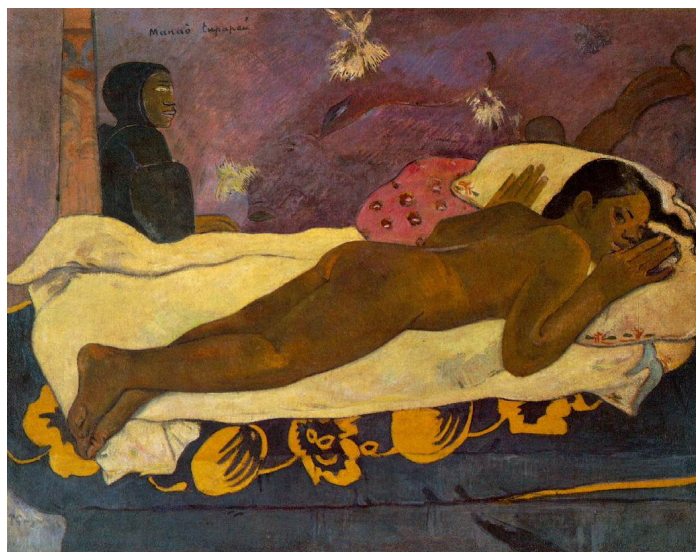
Γκωγκέν

Το Πνεύμα του Νεκρού Κοιτάζει (Mana'o turarau) 1892

Ένα κορίτσι της Ταϊτής ξαπλώνει μπρούμυτα, τρομοκρατημένο από την παρουσία του πνεύματος του θανάτου. Πίσω από αυτήν, με φωσφορίζον μάτι, το πνεύμα προσωποποιείται στη μορφή μιας ηλικιωμένης γυναίκας ντυμένης στα μαύρα. Σύμφωνα με τους μύθους των νησιών, ο τίτλος έχει δύο σημασίες: είτε το νεαρό κορίτσι σκέφτεται το φάντασμα, είτε το φάντασμα σκέφτεται το κορίτσι. Τα απλοποιημένα σχήματα και τα τολμηρά χρώματα (κίτρινη κουβέρτα, μπλε παρεό, φωσφορίζουσες πρασινωπές σπίθες σε βιολετί φόντο) εντείνουν τη μυστηριώδη ατμόσφαιρα και την αινιγματική ποιότητα της ζωγραφικής.

Ο Γκωγκέν περιγράφει το περιστατικό στο ημερολόγιό του (Noa Noa, χειρόγραφο, Λούβρο, σελ. 109-110). Επιστρέφοντας σπίτι απροσδόκητα αργά μια νύχτα, άναψε ένα κερί και είδε τη γυναίκα του Τεχούρα “ακίνητη, γυμνή, ξαπλωμένη μπρούμυτα στο κρεβάτι με τα μάτια υπερβολικά

πραγματοποιώντας μόνο μία μόνον επίσκεψη στην Γαλλία. Τα έργα της περιόδου αυτής θεωρούνται ίσως τα καλύτερα δείγματα της εργασίας του και ξεχωρίζουν για τον έντονο συμβολισμό τους και τον πολλές φορές θρησκευτικό χαρακτήρα τους, εμφανώς επηρεασμένα από τον πολιτισμό των ιθαγενών της Πολυνησίας. Το έργο του Γκωγκέν, και κυρίως οι πειραματισμοί του γύρω από τη χρήση των χρωμάτων, θεωρείται πως επηρέασε σημαντικά τα καλλιτεχνικά ρεύματα του 20ού αιώνα και ειδικότερα τον φωβισμό.

μεγάλα από τον φόβο ... Μπορεί, με το φοβισμένο της πρόσωπο, να με πήρε για ένα από τους δαίμονες και τα φαντάσματα Τυραραου, οι θρύλοι των οποίων κρατούν τους ιθαγενείς άγρυπνους τις νύχτες;” Οι ντόπιοι Πολυνησιοί πίστευαν ότι οι φωσφορίζουσες σπίθες του φωτός είναι τα πνεύματα των νεκρών.

Γκωγκέν

Από πού ερχόμαστε, ποιοί είμαστε, πού πάμε 1897

Ο Γκωγκέν ξεκίνησε τον πίνακα αυτό το 1897 και τον ολοκλήρωσε το 1898, θεωρώντας τον αριστούργημα και αποκορύφωμα των σκέψεών του.

Από δεξιά προς αριστερά, οι τρεις γυναίκες με το παιδί αντιπροσωπεύουν το ξεκίνημα της ζωής. Η μεσαία ομάδα συμβολίζει την καθημερινή εμπειρία της νεαρής ενήλικης ζωής. Στην τελευταία ομάδα, σύμφωνα με τον καλλιτέχνη, βλέπουμε “μια γριά γυναίκα η οποία καθώς προσεγγίζει το θάνατο εμφανίζεται συμφιλωμένη και παραιτημένη στις σκέψεις της”. Το μπλε είδωλο στο βάθος συμβολίζει τη μεταθανάτια ζωή.

